

BELÜGYMINISZTERIUM
III/1. Osztály

Szigorúan titkos!
Különösen fontos!

34-13/16/1972.

12

számú példány

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. § (2)
bekezdésére figyelemmel.

25

A Belügyminisztérium
III/1. Osztály
ÜGYRENDJE

20

BELÜGYMINISZTERIUM
III/1. Osztály

Szigorúan titkos!
Különösen fontos!

34-13/16/1972.

Módoniás család
65-14-18/77.

MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. § (2)
bekezdésére figyelemmel.

A Belügyminisztérium
III/1. Osztály
ÜGYRENDJE

Lássa (név, rendfokozat): Engedélyező aláírása: Betekintő aláírása: Év, hó, nap:

Dr. Gláhr Imre alezr. Gláhr G. St. Kézírtás 77. V. 23.

Jelen ügyrendről másolatot, vagy kivonatot készíteni tilos!

19-788/72, 100-372/74.

65-487/76

BELÜGYMINISZTERIUM
III/1. Osztály

Szigorúan titkos!
Különösen fontos!

34-13/16/1972.

Jóváhagyom:

RÁCZ PÁL s. k.

rendőr vezérőrnagy,
miniszterhelyettes

A Belügyminisztérium
III/1. Osztály
ÜGYRENDJE

I. fejezet

A Belügyminisztérium III/1. Osztálya

1. A BM. III/1. Osztály (a továbbiakban: Osztály) a BM. III. Főcsoportfőnökség állambiztonsági vizsgálati szerve. Munkáját jogszabályok, továbbá parancsok, utasítások és szabályzatok alapján végzi.

Az Osztály a rendelkezésére álló operatív és büntetőeljárás-jogi eszközökkel, módszerekkel bűnüldöző feladatait a BM. III. Főcsoportfőnökség szerveivel szoros együttműködésben hajtja végre.

Feladatai ellátásában együttműködik a Belügyminisztérium más szerveivel, a fegyveres erőkkel és testületekkel, valamint a rendészeti szervekkel, továbbá az állami és társadalmi szervek azonos szintű szerveivel.

A bűnügyek nyomozása során támaszkodik a Magyar Népköztársasághoz hű állampolgárok segítségére.

2. Az Osztályt az Osztály vezetője, mint egyszemélyi felelős parancsnok a BM. III. főcsoportfőnök közvetlen alárendeltségében irányítja és vezeti.

Az Osztály a szocialista törvényesség és a jogalkalmazás jogpolitikai elveinek betartása mellett, a Legfőbb Ügyészség közvetlen felügyeletével végzi a hatáskörébe utalt bűnügyek nyomozását.

Munkáját az állománytáblázatban jóváhagyott szervezeti keretek között és létszámmal végzi.

3. Az Osztály munkája eredményességének és ütőképességének alapvető feltétele a párt politikájának az Osztály tevékeny-

ségében való megvalósítása, valamint a társadalompolitikai követelmények alkalmazása a gyakorlati munkában.

A parancsnokok kötelesek gondoskodni a személyi állomány eszmei, politikai egységéről, a politikai és szakmai felkészültség állandó emeléséről, a szilárd katonai és szolgálati fegyelem, a magas fokú erkölcsi állapot megteremtéséről. Ennek érdekében — a vonatkozó párthatározatok alapján — a parancsnokok kötelesek együttműködni az Osztály párt- és KISZ-szervezeteivel.

4. Az Osztály szervei:

- III/1-A. Alosztály (kémelhárító vizsgálati);
- III/1-B. Alosztály (belső reakció elhárító vizsgálati);
- III/1-C. Alosztály (katonai vizsgálati);
- III/1-D. Alosztály (értékelő, tájékoztató);
- III/1-E. Alosztály (jogügyi);
- III/1-F. Alosztály (börtönelhárító);
- III/1-G. Alosztály (őrségi);
- Anyagi, Pénzügyi Csoport;
- Egészségügyi Szolgálat;
- Osztálytitkárság;
- szakirányítás szempontjából a rendőrfőkapitányságok III/1. alosztályai.

II. fejezet

Az Osztály feladata

5. Az Osztály feladata az operatív feldolgozó munka, feljelentés adatai, továbbá tettenérés alapján a Magyar Népköztársaság állami, társadalmi és gazdasági rendje ellen irányuló — hatáskörébe utalt — bűncselekményekben a nyomozás lefolytatása.

A törvényes rendelkezéseknek megfelelően, operatív és vizsgálati eszközök igénybevételével a bűncselekmények felderítése, bizonyítása és a bűnözés megelőzésének előmozdítása.

6. Országos hatáskörrel nyomozást folytat:

- a) az állam elleni, valamint a béke és az emberiség elleni, a katonai büntettek köréből a külföldre szökéses, továbbá az állambiztonsági, vagy politikai szempontból jelentős olyan bűncselekményekben, melyeket a belügyminiszter, vagy a BM. III. főcsoportfőnök hatáskörébe utal;
- b) az Osztály kizárólagos hatáskörébe tartozik az alábbi bűncselekmények nyomozása:
  - összeskűvés (Btk. 116—118. §.);
  - szervezkedés (Btk. 119/A—119/B. §.);
  - lázadás (Btk. 120—123. §.);
  - kártevés (Btk. 124. §.);
  - rombolás (Btk. 125. §.);
  - merénylet (Btk. 126. §.);
  - hazaárulás (Btk. 129. §.);
  - ellenség támogatása (Btk. 130. §.);
  - kémkedés (Btk. 131. §.);
  - feljelentési kötelezettség elmulasztása (Btk. 132. §.);
  - háborús és népellenes büntett (Btk. 134/A. §.);
  - béke és emberiség elleni bűncselekmények (Btk. 135—142. §.);

- államtitoksértés (Btk. 160. §.);
- légi jármű jogellenes hatalomba kerítése (Btk. 192. §.);
- külföldi állampolgárok által elkövetett tiltott határ-
átlépés és embercsempészség (Btk. 203—204. §.);
- külföldre szökés (előkészület, kísérlet és feljelen-
tési kötelezettség elmulasztása) (Btk. 313. §.);
- katonai személyek által elkövetett állam elleni
bűncselekmények.

7. Figyelemmel kíséri és indokolt esetben segíti a BM. II. Főcsoportfőnökség területi szervei által eljárás alá vont politikai jellegű bűncselekmények nyomozását.

8. Az Osztály — mint operatív szerv — a társ operatív szervek állambiztonsági feldolgozó és megelőző munkájának elősegítése érdekében a rendelkezésére álló törvényes eszközök és módszerek felhasználásával vesz részt.

9. A BM. III. Főcsoportfőnökség operatív szervei vezetőinek kérésére jogi véleményt ad a központ és a rendőrfőkapitányságok állambiztonsági szervei által feldolgozás alatt álló ügyekben.

10. Az ügyek nyomozása során észlelt törvénysértésekről, a hálózati és operatív munka alapelveinek megsértéséről jelentést tesz a BM. III. főcsoportfőnöknek.

11. A nyomozott ügyek, valamint a börtönelhárítás adatai alapján értékelő, elemző és tájékoztató jelentést készít. A bűnüldöző munka színvonalának emelése érdekében országosan figyelemmel kíséri az állam elleni és politikai jellegű bűncselekmények alakulását. Elemzi az ellenséges tevékenység irányait, módszereit, a bűnözés okait és az elkövetést lehetővé tevő, vagy azt megkönnyítő körülményeket.

12. A szocialista országokkal kötött jogsegély-egyezmények és miniszteri megállapodások alapján az ezen országok állampolgárai által Magyarországon elkövetett politikai jellegű bűncselekményekben nyomozást folytat. Teljesíti a hatáskörébe tartozó, illetve az oda utalt ügyekben a jogsegély-egyezményeken alapuló kéréseket és ellátja a kiadatással kapcsolatos feladatokat.

13. Az elhárítási hatáskörébe utalt büntetésvégrehajtási intézetekben operatív felderítést, feldolgozást végez a fogva tartott elítéltek között.

14. Biztosítja az Osztály objektumának külső és belső őrzését. Gondoskodik a fogdában elhelyezett személyek — jogszabályokban, parancsokban, utasításokban előírtak szerinti — biztonságos őrzéséről, kíséréséről, szállításáról, a szökések és más rendkívüli események megakadályozásáról. Ellátja a fogva tartottak érték- és bűnjelletéti tárgyainak kezelését.

15. A vonatkozó rendelkezések, parancsok és szakutasítások alapján — a jóváhagyott költségvetési keretek között — végzi az Osztály anyagi, pénzügyi és egészségügyi szolgálatának ellátásával kapcsolatos teendőket.

III. fejezet

Az Osztály eszközei és módszerei

16. Az Osztály feladatainak teljesítése során jogosult a büntetőeljárásban meghatározott nyílt, valamint a parancsokon, utasításokon alapuló titkos operatív eszközöket és módszereket felhasználni. Így:

- az operatív-technikai eszközöket;
- a fogda- és börtönhálózatot;
- a feldolgozást végző operatív szervvel együtt más operatív eszközöket.

17. Az Osztály nyílt nyomozati tevékenysége során felhasználja a korszerű kriminalisztikai eszközöket és módszereket.

18. Operatív nyilvántartást, adattárat vezet az Osztály börtön- és fogdaügynökségéről, az elhárítása alatt álló büntetés-végrehajtási intézetekben büntetésüket töltő veszélyes bűnözőkről és a veszélyes eiemeokről, valamint a központi és területi vizsgálati szervek által eljárás alá vont személyekről, az általuk elkövetett bűncselekményekről, azok módszereiről, okairól. Felhasználja a gépi adatfeldolgozás lehetőségeit.

19. A bűnügyek nyomozása során az általános megelőzés érdekében tájékoztatja — szignalizál — az illetékes szervek vezetőit a bűncselekményeket kiváltó és elősegítő okokról, körülményekről.

20. Az általános és speciális prevenció érdekében ellenőrzi a büntetőeljárás alá vont és figyelmeztetésben részesített személyeket. Felvilágosító jellegű propagandatevékenységet fejt ki.

IV. fejezet

Az osztályvezető feladata és jogköre

21. Felelős a hatáskörébe utalt feladatok végrehajtásáért, a személyi állomány politikai, erkölcsi, fegyelmi helyzetéért, harc-készültségéért.

Biztosítja a parancsok, utasítások egységes értelmezését és végrehajtását.

22. Jogosult mindazon intézkedések megtételére, amelyeket a parancsok, utasítások, szabályzatok, valamint a büntetőeljárásról szóló tvr. a nyomozó hatóság jogkörébe utal.

23. Felterjeszti:

- a) az Osztály szervezetére, létszámára vonatkozó javaslatot, az Osztály ügyrendjét, éves munkatervét és beszámoló jelentését;
- b) a felsőbb vezetők hatáskörébe tartozó, politikai, vagy állambiztonsági szempontból jelentős bűnügyekben a büntetőeljárás megindítására, befejezésére, megszüntetésére, egyes kiemelkedően fontos nyomozati intézkedések foganatosításának engedélyezésére;
- c) a hatáskörét meghaladó ügyekben szignalizációra;
- d) az Osztály „M”-tervére, valamint
- e) az Osztály költségvetésére készített javaslatokat;
- f) minden olyan előterjesztést, melyeknek engedélyezését a parancsok és utasítások a BM. felsőbb vezetőinek hatáskörébe utalnak.

24. Jóváhagyja:

- a) az operatív osztályok által feldolgozott ügyekben készített jogi véleményeket;
- b) a jelentősebb, vagy komplikáltabb ügyekben készített vizsgálati és intézkedési terveket;
- c) a büntetőeljárás során terheltként felelősségre vont személyek alap- és kutató-nyilvántartásba vételét;

- d) a 2000 forintot meghaladó szakértői díjak, vagy egyéb bűnügyi költségek kifizetését;
- e) az Osztály riadó-, tűzvédelmi és légoltalmi tervét.

25. Engedélyezi:

- a) a hatáskörébe tartozó ügyekben a nyomozás elrendelésére, felfüggesztésére, megszüntetésére, befejezésére, ügyek egyesítésére, elkülönítésére, szabadságkorlátozó intézkedések foganatosítására, ezek megszüntetésére tett javaslatokat, előterjesztéseket;
- b) elfogatóparancs kibocsátását;
- c) őrizetbe vett, vagy letartóztatott személyek fogdába történő befogadását, szabadlábra helyezését, az Osztályról más szervhez történő ideiglenes, vagy végleges átkísérését, helyszíni szemléhez, nyomozási kísérlethez, vagy egyéb okból az épületből történő kiszállítását;
- d) előzetes letartóztatottak és elítéltek mellett foglalkoztatott ügynökök beszervezését, kizárását, jutalmazását, keresetkiesésének megtérítését, más szervnek történő átadását;
- e) börtönhálózat beszervezését, kizárását, jutalmazását, átadását;
- f) az elhárítási hatáskörébe tartozó elítéltek között előzetes személyi és csoport-, valamint személyi és csoportdosszié nyitását, a jelentősebb operatív kombinációkat és realizálási terveket;
- g) az Osztály „B”-ellátmányának felhasználását.

26. A belügyi szervek felé a büntetőeljárással kapcsolatban az alábbi intézkedésekre jogosult:

- a) lakcímfelügyeltetés;
- b) határfigyelőztetés;
- c) útlevélbevonás, vagy külföldre utazás engedélyezésének visszatartása;
- d) tiltó névjegyzékre történő felvétel;

- e) más belügyi szervnél nyilvántartott, vagy kezelt anyagok kikérése;
- f) folyamatban levő bűnügyekben a bűntársak, vagy a további bűncselekmények felderítése és bizonyítása érdekében különböző operatív eszközök alkalmazása;
- g) büntetésvégrehajtási intézetekből elítéltek kikérése.

27. A feladatkörébe utalt kérdésekben kapcsolatot tart, illetve levelezést folytat:

- a) a Belügyminisztérium csoportfőnökeivel, önálló osztályvezetőivel;
- b) a rendőrfőkapitányságok vezetőivel, állambiztonsági helyetteseivel;
- c) a Legfőbb Ügyészség Politikai, Katonai és Belügyi Osztályainak vezetőivel, a Fővárosi Bíróság, a Központi Kerületi Bíróság és a Budapesti Katonai Bíróság vezetőivel;
- d) más szervek (minisztériumok, főhatóságok, vállalatok, tömegszervezetek stb.) azonos szintű vezetőivel.

28. Irányítja, összehangolja, ellenőrzi az alosztályok és a szakszolgálati ágak munkáját. Ennek érdekében:

- a) a hatáskörébe tartozó kérdésekben parancsokat, utasításokat és körleveleket ad ki;
- b) rendszeresen beszámoltatja a közvetlen irányítása alá tartozó alosztályok, szakszolgálati ágak vezetőit;
- c) gondoskodik a konspiráció és a TÜK szabályainak maradéktalan betartásáról;
- d) operatív akciók végrehajtására, rendkívüli események elhárítására az Osztály személyi állományának 50⁰/₀-át érintő — 48 óra időtartamot meg nem haladó — készültséget rendel el;
- e) biztosítja a személyi állomány politikai és szakmai továbbképzését, valamint a káderfejlesztési terv végrehajtását.

29. Az osztályvezető-helyettes feladata és jogköre:

- a) irányítja és ellenőrzi a közvetlen alárendeltségébe utalt alosztályok munkáját. Ezek tekintetében az osztályvezetőt megillető jogköröket gyakorolja;
- b) az osztályvezetőt távollétében és akadályoztatása esetén az osztályvezetőt megillető jogkörrel helyettesíti;
- c) az osztályvezető megbízása alapján ellátja az egyébként osztályvezetői jogkörbe tartozó feladatokat is;
- d) az osztályvezetői jogkörbe tartozó kérdésekben tett intézkedéseiről beszámol az osztály vezetőjének.

Az Osztály alegységeinek feladata

30. A BM. III/1-A., III/1-B., III/1-C. Alosztály feladata:

- a) a kizárólagos jogkörükbe utalt bűnügyekben országos hatáskörrel a nyomozás lefolytatása, valamint az alosztályokra szignált egyéb bűnügyekben a nyomozás teljesítése;
- b) a vizsgálat eszközeivel segítik az operatív szervek állambiztonsági megelőző, felderítő és bűnüldöző tevékenységét;
- c) a bűnügyek nyomozásának teljesítése során az ügyet feldolgozó és átadó operatív szervvel együtt kötelesek védeni az operatív eszközöket. Az ilyen módon szerzett adatoknak a nyílt nyomozás során történő felhasználását együtt tervezik és hajtják végre;
- d) a nyílt nyomozás időszakában kötelesek — ahol erre lehetőség van — felderítő jellegű adatokat gyűjteni, operatív pozíciók megszerzését kezdeményezni, beszerzési tippeket kutatni és javasolni;
- e) konkrét és arra alkalmas bűnügyek nyomozása során a feltárt operatív és vizsgálati tapasztalatokról összefoglaló értékelő jelentéseket készíteni;
- f) elemzik, értékelik a bűncselekményeket kiváltó okokat, az elkövetést elősegítő körülményeket és ennek alapján megállapításaikról tájékoztatják az illetékes szervek, intézmények, vállalatok, hivatalok vezetőit;
- g) nevelő jellegű intézkedéseket fogyanatosítanak és végzik az utógondozást;
- h) szerződések és megállapodások alapján a baráti szocialista országok állampolgárai által Magyarországon elkövetett politikai jellegű bűncselekményekben nyomozást folytatnak. Teljesítik a jogsegély-egyezményeken alapuló kéréseket és a kiadatásokkal kapcsolatos teendőket.

31. A BM. III/1-D. Alosztály feladata:

- a) a BM. III. Főcsoportfőnökség vizsgálati szervei által nyomozott ügyek alapján értékelő, elemző és tájékoztató jelentések készítése az állam elleni és más politikai jellegű bűncselekményekről;
- b) az országos adatok alapján az ellenséges elemek tevékenységének irányáról, kontingenseiről, módszereiről, a bűnözés okairól elemzések készítése;
- c) az Osztály és a rendőrfőkapitányságok III/1. alosztályai nyomozati tevékenységének módszertani elemzése. A bevált módszerek bevezetésére, általánosítására, az észlelt hiányosságok megszüntetésére javaslatok kidolgozása;
- d) a fogvatartottak melletti fogdatechnika alkalmazásáról, továbbá az Osztály foto-, hang- és képtechnikai igényeinek ellátásáról való gondoskodás;
- e) az Osztály állománya és a rendőrfőkapitányságok III/1. alosztályvezetői szakmai továbbképzésének szervezése;
- f) a gépi adatfeldolgozással összefüggő kódolási munka végzése, TG végpontkezelés és az ezekkel kapcsolatos rejtjelzés;
- g) a BM. III. Főcsoportfőnökség vizsgálati szervei által eljárás alá vontak, valamint az Osztály elhárítása alatt álló büntetésvégrehajtási intézetekben büntetésüket töltő veszélyes elemek és veszélyes bűnözők, valamint az ezen intézetekben és az Osztályon foglalkoztatott hálózati személyek nyilvántartása.

32. A BM. III/1-E. Alosztály feladata:

- a) a BM. III. Főcsoportfőnökség szervei részére az általuk feldolgozott ügyekben jogi véleményadás és állásfoglalás. Így különösen:
  - a büntetőeljárás megindítását;
  - az operatív feldolgozó munka folytatását;
  - a rendelkezésre álló bizonyítékok nyílt nyomozásban történő felhasználhatóságát;

- a titkos operatív eszközök védelmét;
  - a hálózati személyek ügyből való kivonását;
  - bűncselekményt elkövető személy operatív célra történő felhasználását illetően;
- b) a BM. III. Főcsoportfőnökség vizsgálati és operatív szerveinek a nyomozati, illetve az operatív feldolgozó munkával kapcsolatban felmerülő jogi jellegű kérdésekben — személyes konzultációk keretében — véleményadás;
- c) a „K”-ellenőrzési anyagok jogi erejűvé tételével kapcsolatos teendők ellátása;
- d) a BM. III. Főcsoportfőnökség szerveinek munkáját érintő jogszabály-, parancs- és utasítástervezetek kidolgozásában, véleményezésében való részvétel, szükség esetén ezek kibocsátásának kezdeményezése;
- e) a más szervek által készített és az Osztálynak megküldött jogi jellegű anyagok véleményezése.

33. A BM. III/1-F. Alosztály feladata:

- a) a hatáskörébe utalt büntetésvégrehajtási intézetekben — az operatív szervek kérésére, valamint saját kezdeményezésre — operatív és nyílt nyomozás teljesítése a büntetőeljárás során fel nem tárt bűncselekmények, illegális hírcsatornák felderítése, rendkívüli események (zendülés, szökés, munkamegtagadás stb.) megakadályozása, az állambiztonsági munka segítése érdekében. Ezen büntetésvégrehajtási intézetekben büntetésüket töltő veszélyes elemek és veszélyes bűnözők ellenőrzése;
- b) az előbbieik érdekében hálózat szervezése, foglalkoztatása, valamint operatív eszközök (3/e. rendszabály), kombinációk alkalmazása. A hálózat vezetésével, nevelésével és ellenőrzésével kapcsolatos egyéb feladatok ellátása;
- c) a BM. III. Főcsoportfőnökség vizsgálati szervei részére kellő számú és képzettségű fogdaügynök biztosítása;
- d) fogdaügynököknek a büntetésvégrehajtási intézetekből történő kikérésével, távollétük legalizálásával, szállítással kapcsolatos adminisztratív teendők végzése.

34. A BM. III/1-G. Alosztály feladata:

- a) az Osztály objektumának őrzése, belső és külső rendjének biztosítása;
- b) a fogda őrszolgálati feladatainak ellátása, a fogvatartottak őrzése, kísérése, szállítása az Őrutasítás szerint;
- c) a fogvatartottaknak a Fogdaszabályzatban meghatározott módon történő befogadása, fogva tartása, szabadlábra helyezése, letéti tárgyainak kezelése.

35. Az Anyagi, Pénzügyi Csoport feladata:

- a) a vonatkozó parancsokban, utasításokban, szabályzatokban meghatározottak szerint a költségvetési keretek felhasználása, a felmerült kiadások kiegyenlítése és a káresetek kivizsgálása;
- b) anyagi, műszaki tervjavaslat készítése;
- c) a fogvatartottak személyi értékleteinek, valamint a bűnjelértékek kezelése;
- d) a közétkeztetéssel és a fogvatartottak étkeztetésével kapcsolatos teendők végzése;
- e) a szerződéses alkalmazottak foglalkoztatása és személyzeti ügyeinek intézése.

36. Az Osztálytitkárság feladata:

- a) az ügyiratkezeléssel kapcsolatos teendők ellátása;
- b) az Osztály feladatával, valamint az állomány személyzeti, szociális ügyeivel kapcsolatos ügyintézői és adminisztratív teendők végzése;
- c) a baráti államokból az Osztályra érkező delegációk fogadásával, illetve az oda kiutazó küldöttségek utazásával kapcsolatos technikai teendők ellátása;
- d) a „B”-ellátmány, a szolgálati útlevelek és a menetlevelek kezelése;
- e) az Osztály ügyeleti szolgálatának megszervezése.

Az alegységek vezetőinek feladata és jogköre

37. A BM. III/1-A., III/1-B., III/1-C. Alosztály vezetői:

- a) szervezik, irányítják, ellenőrzik alosztályuk munkáját. Gondoskodnak a szolgálati fegyelem, a konspiráció és az éberség betartásáról. Feladatuk a beosztottak politikai, szakmai oktatása és nevelése, szocialista jellemformálása;
- b) feladataik végrehajtása érdekében utasításokat adnak, intézkedéseket fogantatosítanak. Jogkörüket meghaladó esetekben az osztályvezetőnek, illetve helyettesének javaslatot tesznek;
- c) a hatáskörükbe utalt bűnügyekben, illetve a szakterületüket érintő kérdésekben a BM. beosztott osztályvezetőivel és önálló alosztályvezetőivel, valamint az illetékes ügyésszel kapcsolatot tartanak, illetve levelezést folytatnak;
- d) az osztályvezető (helyettese) által előzetesen engedélyezett javaslat alapján, valamint az egyébként hatáskörükbe tartozó bűnügyekben jogosultak a Be.-ben előírt valamennyi határozat meghozatalára, nyomozati intézkedések fogantatosítására. Így különösen:
  - nyomozás elrendelésére, felfüggesztésére, megszüntetésére, befejezésére, ügyek egyeztetésére és elkülönítésére;
  - őrizetbe vétel, előzetes letartóztatás és lakhelyelhagyási tilalom elrendelésére, illetve ezek megszüntetésére;
  - házkutatás, munkahelykutatás, személyi motozás, lefoglalás, zár alá vétel elrendelésére;
- e) jóváhagyják a hatáskörükbe utalt bűnügyekben készített vizsgálati intézkedési és kihallgatási terveket, elrendelik egyes kihallgatások, vagy egyéb nyomozati cselekmények, illetve védői beszélők stb. hangszalagra vételét és a tv-szoba igénybevételét;

f) engedélyezik:

- ügynökség, fogdatechnika alkalmazását, az ezzel összefüggő kombinációkat, valamint a fogdaügynök foglalkoztatási tervének végrehajtását;
- őrizeteseink, letartóztatottak fegyelmi fenyítését (sötétzárka fenyítés kivételével);
- a 2000 forintot meg nem haladó tolmácsolási és szakértői díjak, valamint egyéb bűnügyi költségek kifizetését.

38. A BM. III/1-D. Alosztály vezetője:

- a) az országos adatok alapján átfogó nyomozati, módszertani és kriminológiai elemzéseket készít az állam elleni és más politikai jellegű bűncselekmények alakulásáról. Ennek kapcsán:
  - napi tájékoztató jelentéseket készít a vizsgálat érdemi intézkedéseiről, a nyomozás megállapításairól;
  - a rendőrfőkapitányságok III/1. alosztályaitól időszakos és eseti jelentéseket kér, ezek feldolgozására szükség szerint intézkedik;
- b) koordinálja a rendőrfőkapitányságok III/1. alosztályainak szakfelügyeletét.

39. A BM. III/1-E. Alosztály vezetője:

- a) elbírálja az alosztályon készített jogi véleményeket;
- b) a BM. III. Főcsoportfőnökség vizsgálati és operatív szervei részére jogi jellegű kérdésekben segítséget nyújt;
- c) a jogi véleményezések, a „K”-ellenőrzési és egyéb operatív anyagok tanulmányozása során szerzett tapasztalatokról értékelő, elemző jelentéseket készít, illetve készítettet;
- d) az egységes joggyakorlat biztosítása érdekében segíti és ellenőrzi a területi vizsgálati alosztályok munkáját;
- e) a „K”-anyagok ügyében nyomozást rendel el, szüntet meg, illetve ügyeket egyesít. Előterjesztést tesz a nyo-

mozást megszüntető határozatok hatályon kívül helyezésére.

40. A BM. III/1-F. Alosztály vezetője:

- a) irányítja a saját kezdeményezésre, valamint a szervek kérésére indított operatív feldolgozást, illetve nyílt nyomozati munkát;
- b) szervezi, irányítja és ellenőrzi a hálózat szervezésével, vezetésével, nevelésével, foglalkoztatásával, ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat;
- c) javaslatot tesz fogda- és börtönügynökök beszerzésére, kizárására, operatív-technika beépítésére;
- d) az elítéltek hangulatáról, operatív ellenőrzésük tapasztalatairól meghatározott időközönként jelentést készít és terjeszt fel az Osztály vezetőjének. Az elítéltek hangulatával, valamint a büntetésvégrehajtási intézetek biztonságával összefüggő kérdésekről pedig a Büntetésvégrehajtás országos parancsnokának. Az utóbbiakról szóbeli tájékoztatást ad az érintett büntetésvégrehajtási intézetek parancsnokainak.
- e) Engedélyezi:
  - a fogdaügynökség büntetésvégrehajtási intézetből való kihozásának legalizálási tervét;
  - a börtönhálózat pihentetését;
  - az operatív-technika (3/e. rendszabály) alkalmazását;
  - a kombinációs és operatív tervek végrehajtását.

41. A BM. III/1-G. Alosztály vezetője:

- a) szervezi, irányítja és ellenőrzi az őrszolgálati feladatok ellátását, az Őrutasítás és a Fogdaszabályzat betartását;
- b) biztosítja, hogy a fogvatartottakkal kapcsolatosan az őrügyi szolgálat ellátása összhangban legyen a vizsgálat operatív érdekeivel;
- c) szervezi az alosztály személyi állományának politikai és szakmai képzését;
- d) jogosult őrhelyek ideiglenes jelleggel történő megváltoztatására, megszüntetésére, új őrhelyek felállítására.

42. Az alosztályvezető-helyettesek feladata és jogköre:

- a) az alosztályt az alosztályvezető távollétében és akadályoztatása esetén teljes jogkörrel vezetik;
- b) szervezik, irányítják és ellenőrzik a hatáskörükbe utalt bűnügyekben a nyomozati, a büntetésvégrehajtási intézetekben az operatív munkát és az ezen intézetekben dolgozó operatív tisztek tevékenységét;
- c) megbízás alapján — a fentiekén kívül — elláthatnak egyébként alosztályvezetői jogkörbe tartozó más feladatokat is;
- d) intézkedéseikről rendszeresen beszámolnak vezetőiknek.

A rendőrfőkapitányságok III/1. alosztályainak feladata

43. A rendőrfőkapitányságok III/1. alosztályai:

- a) a rendőrfőkapitányságok állambiztonsági vizsgálati szervei. Feladataikat jogszabályok, parancsok, utasítások és szabályzatok alapján a főkapitány állambiztonsági helyettesének közvetlen irányításával és a BM. III/1. Osztály vezetőjének szakfelügyeletével végzik;
- b) a törvényes rendelkezések és a büntető jogalkalmazás jogpolitikai elveinek betartásával nyomozást folytatnak — a bűncselekmények nyomozási hatáskörét szabályozó parancs szerint — a hatáskörükbe utalt bűncselekményekben;
- c) feladatuk ellátása során szoros kapcsolatot tartanak és együttműködnek a főkapitányság más állambiztonsági és bünyügyi szerveivel, valamint a társ operatív szervekkel. Működési területükön figyelemmel kísérik az állam elleni (izgatás), valamint a politikai jellegű bűncselekményeket;
- d) feladatuk teljesítéséhez felhasználhatják, illetve alkalmazzák a jelen ügyrendben meghatározott eszközöket és módszereket;
- e) az operatív eszközök útján nyert adatok jogi erejűvé tételével, az ügyek bizonyításával, a felderítő jellegű kihallgatásokkal segítik a főkapitányság állambiztonsági szerveinek operatív feldolgozó munkáját. Ennek érdekében részt vesznek külföldről hazatért személyek meghallgatásában, bomlasztásokban, figyelmeztetések foganatosításában, társszerveknél és más intézményeknél előadások, tájékoztatók tartásában;
- f) az általuk nyomozott ügyek alapján kriminológiai, nyomozati és módszertani értékelő, elemző jelentéseket készítenek a megye területén elkövetett állam elleni, valamint politikai jellegű bűncselekményekről.

VIII. fejezet

Vegyes rendelkezések

44. Az Osztály vezetője — illetékességi körében — az irányítása alá rendelt szervek vezetőinek egyes jogkörét magához vonhatja, illetőleg jogköröket ruházhat át. A jogkörök tartós, vagy végleges elvonásához, átruházásához a főcsoportfőnök jóváhagyása szükséges.

A nyomozási hatáskörök szabályozásáról szóló parancs vonatkozó rendelkezésének megfelelően a BM. II. Főcsoportfőnökség szerveitől politikailag jelentősebb ügyeket, vagy olyan ügyeket, amelyekhez fontos állambiztonsági érdekek fűződnek, hatáskörébe vonhat.

45. Az állambiztonsági titkos eszközök és módszerek államtitkot képeznek. Az Osztály valamennyi vezetőjének, beosztottjának kötelessége az operatív eszközök, módszerek és alkalmazásuk titkosságát megőrizni, megőriztetni és védelmükről gondoskodni. Az államtitok védelme, a konspiráció biztosítása érdekében a vezetőkkel és a beosztottakkal csak az közölhető, ami munkájukhoz feltétlenül szükséges.

A titkos operatív eszközök útján szerzett adatokat felhasználni csak megfelelő fedéssel szabad.

46. Halaszthatatlan intézkedéseket — ha a késedelem veszélyes jár — az ügyrendben erre fel nem jogosított vezetők is foganatosíthatnak. Ilyen esetekben haladéktalanul kötelesek jelentést tenni az intézkedésre jogosult vezetőknek.

47. Az osztályvezető, a helyettese, az alosztályvezetők szervezési, mozgósítási, személyügyi, fegyelmi, anyagi, pénzügyi (beleértve a „B”-ellátmányt is) és az állománnyal kapcsolatos rendelkezési jogkörüket a vonatkozó parancsok, utasítások és szabályzatok alapján gyakorolják.

48. Az Egészségügyi Szolgálat, az Anyagi, Pénzügyi Csoport, az Osztálytitkárság vezetőinek feladatát, továbbá a vizsgálati és az operatív állomány feladatát a vonatkozó jogszabályok, parancsok, utasítások, szabályzatok és munkaköri leírások határozzák meg.

49. A jelen ügyrend megjelenésével lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a 34-154/1968. szám alatt kiadott ügyrend érvényét veszti.

Budapest, 1972. április 14.

Dr. DEÁK JÓZSEF s. k.

rendőr ezredes,
osztályvezető

Kapják: elosztó szerint.

Készült: 36 példányban.

